

HEVOSBAROMETRIN TULOKSET, KEVÄT 2024

1/18

Vastaajien kokonaismäärä: 266

MTK:n & SLC:n hevosbarometri selvitti suomalaisen hevosalan tilaa ja tulevaisuudennäkymiä maaliskuussa 2024. Kysely lähetettiin MTK:n ja SLC:n luottamus- & toimihenkilöiden ja verkostojen kautta jäsenistölle, yhteistyökumppaneille ja se oli avoin kaikille hevosilallisille suomeksi ja ruotsiksi. Kysely keräsi 266 vastausta määräaikaan mennessä.

Hevosala on arvokas osa suomalaista maaseutua, kulttuuria ja elinkeinoelämää. Sen kestävä kehitys vaatii aktiivista vuoropuhelua, yhteistyötä ja innovatiivisia ratkaisuja kohdattuihin haasteisiin. Alan kehittämiseksi on tärkeää tunnustaa ja tunnustaa sen monipuoliset arvot ja roolit sekä työskennellä yhdessä alan tulevaisuuden turvaamiseksi.

Suomalainen hevosala kohtaa monia haasteita, jotka ovat pääasiassa taloudellisia, kuten inflaation, kustannusten nousun ja tukien leikkausten muodossa. Vaikka ala on monimuotoinen ja sisältää erilaisia liiketoimintamalleja, useimmat yritykset ovat pieniä tai keskisuuria, ja taloudellinen tilanne on useimmille haasteellinen.

Tulevaisuudennäköykymät ovat enimmäkseen heikot, ja optimistisia odotuksia on vähän. Toimijat ilmaisevat huolensa erityisesti kustannusten noususta ja tuen vähenemisestä. Kehityksen edistämiseksi alalla on tarve tukea ja innovaatioita, jotka voivat auttaa selviytymään taloudellisista haasteista ja edistämään kestävä kasvua hevosalan yrityksissä.

1. Monimuotoiset liiketoimintamallit:

- Hevostalouden liiketoiminta kattaa laajan kirjon toimintamalleja, joista suosituimpia ovat ratsastustallit, hevoskasvatus (ratsut ja ravurit), sekä ratsastuskoulut ja sosiaalipedagoginen toiminta. Merkittävä osa vastaajista ilmoitti myös "muu" toimintamuoto, mikä korostaa alan monipuolisuutta.

2. Pienet ja keskisuuret yritykset yleisimpiä:

- Suurin osa hevosalan yrityksistä on pieniä tai keskisuuria, liikevaihdon ollessa alle 60 000 euroa vuodessa.

3. Taloustilanteen haasteellisuus:

- Merkittävä osa hevosalan toimijoista kokee taloudellisia haasteita, joista inflaatio, kustannusten nousu ja tuet ovat keskeisiä tekijöitä.

4. Tulevaisuudennäköykymät enimmäkseen heikot:

- Valtaosa vastaajista näkee hevosalan tulevaisuudennäköykymät heikompina verrattuna normaaliin, viitaten taloudellisiin haasteisiin ja kysynnän vähentymiseen.

5. Kilpailutoiminta:

- Raviurheilu on aktiivisinta kilpailutoimintaa vastaajien keskuudessa, mutta myös kouluratsastus ja esteratsastus ovat suosittuja. Osa vastaajista ilmoitti, etteivät kilpaile ollenkaan.

6. Maanviljely yleistä:

- Yli puolet vastaajista harjoittaa myös maanviljelyä, mikä osoittaa hevostalouden ja maatalouden kiistattoman yhteyden.

7. Uusi tukikausi herättää huolta:

- Uusi tukikausi vaikuttaa monien mielestä negatiivisesti tilojen talouteen, tuen vähenemisen pelätään heikentävän taloudellista tilannetta entisestään.

8. Optimismi vähissä:

- Vain pieni osa vastaajista odottaa taloudellisen tilanteen paranevan seuraavan 12 kuukauden aikana, mikä viittaa suureen huoleen ja epävarmuuteen alan tulevaisuudesta.

9. Taloudellinen tilanne huolestuttaa:

- Suurin osa vastaajista kokee taloudellisen tilanteensa heikentyneen tavanomaiseen vuoteen verrattuna.

10. Kustannusten nousu päällimmäisenä huolena:

- Inflaatio, korkeat kustannukset ja tukien leikkaus mainittiin usein syiksi taloudellisen tilanteen muutokseen ja heikentyneisiin tulevaisuudennäköykymiin.

Oletko tuottajajärjestön jäsen

Vastaajien määrä: 262

	n	Prosentti
Kyllä, MTK:n	83	31,7%
Kyllä, SLC:n	8	3,0%
Kyllä, molempien edellä mainittujen	0	0,0%
En ole edellä mainittujen tuottajajärjestöjen jäsen	171	65,3%

Missä maakunnassa tila sijaitsee

Vastaajien määrä: 266

	n	Prosentti
Uusimaa	60	22,6%
Varsinais-Suomi	21	7,9%
Satakunta	7	2,6%
Kanta-Häme	18	6,8%
Pirkanmaa	14	5,3%
Päijät-Häme	9	3,4%
Kymenlaakso	13	4,9%
Etelä-Karjala	13	4,9%
Etelä-Savo	15	5,6%
Pohjois-Savo	22	8,3%
Pohjois-Karjala	12	4,5%
Keski-Suomi	15	5,6%
Etelä-Pohjanmaa	12	4,5%
Pohjanmaa	13	4,9%
Keski-Pohjanmaa	3	1,1%
Pohjois-Pohjanmaa	12	4,5%
Kainuu	2	0,8%
Lappi	5	1,9%
Ahvenanmaa	0	0,0%

Mikä on tilan pääasiallinen liiketoimintamuoto?

Vastaajien määrä: 266

	n	Prosentti
Hevoskasvatus, ratsu	17	6,4%
Hevoskasvatus, ravuri	27	10,2%
Ravitalli	32	12,0%
Ratsastustalli	57	21,4%
Ratsastuskoulu	28	10,5%
Ratsastus- /eläinterapia	12	4,5%
Kotieläintila	18	6,8%
Muu, mikä?	75	28,2%

Muu, mikä? -kentän vastaukset:

1. Täyshoitopalvelut
2. Valmennus ja koulutus
3. Maatalous ja viljely
4. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta
5. Työhevospalvelut
6. Kenneltoiminta
7. Eläinavusteiset palvelut

Mitä muuta liiketoimintaa tilalla harjoitetaan?

Vastaajien määrä: 211, valittujen vastausten lukumäärä: 297

	n	Prosentti
Hevoskasvatus, ratsu	56	26,5%
Hevoskasvatus, ravuri	47	22,3%
Ravitalli	31	14,7%
Ratsastustalli	38	18,0%
Ratsastuskoulu	19	9,0%
Ratsastus- /eläinterapia	22	10,4%
Kotieläintila	12	5,7%
Muu, mikä?	72	34,1%

Muu, mikä? -kentän vastaukset:

1. Hevospalvelut:

- Hevosten täysihoidtopalvelut, mukaan lukien koulutus ja valmentaminen.
- Sosiaalipedagoginen hevostoiminta ja eläinavusteinen toiminta.
- Hevosten keuhonhuolto, kuntoutus ja hierojapalvelut.
- Vaellusratsastustallit ja työhevospalvelut, kuten rekiajelut.
- Kengitys

2. Koti- & lemmikkieläinkasvatus ja viljely:

- Maanviljely ja metsätalous, mukaan lukien puutarhaviljely.
- Kotieläintalous, kuten lypsykarja, emolehmät ja lihasikojen kasvatus.
- Hevoskasvatus
- Kennelkasvatus

3. Erikoistunut toiminta:

- Tilavuokraus ja toimitilapalvelut hevostoimijoille.

Tilallisten liiketoiminta heijastaa hevosalan monimuotoisuutta ja sen yhteyttä laajempiin maatalous- ja palvelualoihin. Liiketoiminnat vaihtelevat perinteisestä hevosten hoidosta ja koulutuksesta monialayrityksiin, jotka yhdistävät hevosalan toimintaa muihin maatalouden ja palvelusektorin aloihin.

Oletko pää- vai sivutoiminen hevostalousyrittäjä?

Vastaajien määrä: 266

	n	Prosentti
Päätoiminen	131	49,2%
Sivutoiminen	135	50,8%

Onko tilasi luomutila?

Vastaajien määrä: 266, valittujen vastausten lukumäärä: 268

	n	Prosentti
Kyllä	17	6,4%
Ei	246	92,5%
Aikeissa siirtyä/ siirtymässä luomutuotantoon	1	0,4%
Aikeissa siirtyä pois/ siirtymässä pois luomutuotannosta	4	1,5%

Tilalla, joka harkitsee siirtymistä takaisin luomutuotantoon, on aikaisempi kokemus luomuviljelystä. Heidän päätöksensä harkita paluuta luomuun perustuu siihen, että luomutuotannon säännösten muutokset mahdollisesti kattaisivat myös luomuhevoseset.

Siirtyminen pois luomutuotannosta vaikuttaa olevan monisyisempi ja taloudellisesti merkittävämpi päätös. Neljä vastaajaa mainitsi useita syitä, jotka voidaan jakaa kahteen pääkategoriaan: käytännön haasteet ja taloudelliset haasteet.

1. Käytännön haasteet:

- Säädökset, erityisesti hevosten ruokinnan suhteen, koettiin liian vaikeiksi noudattaa.
- Luomuun siirtymisen vaatimat myyntikasvivaatimukset tai eläinten siirtäminen luomuun nähtiin kohtuuttomina, erityisesti kun piti ostaa heinää ulkopuolelta, jotta vaatimukset täytyisivät.
- Luonnonmukaisen heinän saatavuus oli haasteellista, mikä esti eläinten siirtämisen luomutuotantoon.

2. Taloudelliset haasteet:

- Kannattavuusongelmat olivat merkittävä syy siirtymiselle pois luomusta.
- Valvontamaksujen suuruus ja luomutukien saamisen vaikeus koettiin esteenä luomutuotannolle.

Vastaukset osoittavat, että vaikka luomutuotanto voisi laajentua pinta-alan ja tuotannon osalta tarjoten kestäviä ja ympäristöystävällisiä viljelymenetelmiä maataloustoiminnassa niin käytännön taloudelliset haasteet voivat merkittävästi vaikuttaa tilojen kykyyn tai halukkuuteen siirtyä luomuun tai pysyä siinä. Erityisesti hevostalouden kontekstissa luomusääntelyn erityispiirteet, kuten ruokinta ja heinän hankinta, sekä taloudelliset tekijät, kuten valvontamaksut ja tukien saatavuus, ovat keskeisiä tekijöitä, jotka vaikuttavat viljelijöiden päätöksiin luomutuotannosta.

Montaa hevosta hallinnoit liiketoiminnassasi?

Vastaajien määrä: 265

	Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskihajonta
Hevosten määrä (kirjoita kenttään)	0,0	200,0	14,4	10,0	3806,0	17,3

Kilpailenko itse tai kilpaileeko hallinnoimasi hevoset aktiivisesti joissain seuraavista lajeista?

Vastaajien määrä: 166, valittujen vastausten lukumäärä: 238

	n	Prosentti
Kouluratsastus	47	28,3%
Esteratsastus	44	26,5%
Vikellys	2	1,2%
Askellaji	13	7,8%
Pararatsastus	1	0,6%
Kenttäratsastus	14	8,4%
Matkaratsastus	0	0,0%
Valjakkoajo	4	2,4%
Lännenratsastus	4	2,4%
Raviurheilu	84	50,6%
Monté	8	4,8%
Muu, mikä?	17	10,2%

Muu, mikä? -kentän vastaukset:

1. Ei kilpailutoimintaa (8 mainintaa)

2. Aiempi kilpailutoiminta tai erikoistunut rooli (3 mainintaa)

Osa vastaajista mainitsee aiemman kilpailutoiminnan tai että heillä on erikoistunut rooli, kuten tuomarointi, kilpailumaailmassa:

- Kilpailleet aiemmin.
- Toimivat tuomarina.

3. Nykyinen kilpailutoiminta (5 mainintaa)

- Ratsastusjousiammunta
- Ratsujousiammunta
- Työhevospilailut
- Working Equitation

Mikä kuvaa parhaiten liiketoimintaa?

Vastaajien määrä: 264

	n	Prosentti
Hevosten pito omalla tilalla (tila omassa omistuksessa)	216	81,8%
Hevosten pito vuokratulla tilalla (tila omassa hallinnassa)	20	7,6%
Hevosten pito vuokratulla tallilla (tila muun tahon hallinnassa)	17	6,4%
Muu toimintamuoto, mikä?	11	4,2%

Muu, mikä? -kentän vastaukset:

- Seuran omistamat kiinteistöt kaupungin vuokramaalla.
- Omistetut tallikiinteistöt ja vuokratut pellot.
- Tilat puolison tai perheen nimissä, jolloin liiketoiminta perustuu perhesuhteisiin tai yhteisomistukseen.

Erikoistuneet palvelut, kuten hieronta sekä hevostapahtumien järjestäminen ja tilavuokraus.

Harjoitetaanko tilalla maanviljelyä?

Vastaajien määrä: 236

	n	Prosentti
Kyllä	136	57,6%
Ei	100	42,4%

Kuinka suuri on tilan peltoala?

Vastaajien määrä: 262

	n	Prosentti
0 - 5 ha	113	43,1%
6 - 10 ha	40	15,3%
11 - 25 ha	41	15,6%
26 - 50 ha	26	9,9%
51 - 100 ha	19	7,3%
yli 100 ha	23	8,8%

Onko uusi tukikausi muuttanut merkittävästi tilan tuotantotapoja tai viljeltäviä kasveja?

Vastaajien määrä: 208

	n	Prosentti
Kyllä	17	8,2%
Ei	191	91,8%

Kuvaile tarkemmin, mihin muutoksiin uusi tukikausi on johtanut

Vastaajien määrä: 14

Viljelykäytäntöjen muutokset

- **Monipuolisempi viljelykierto:**
 - Useampi vastaaja mainitsee siirtyneensä monipuolisempaan viljelykiertoon, mikä on johtanut useamman lajikkeen viljelemiseen.
- **Luomuviljelystä luopuminen:**

- Kaksi vastaajaa mainitsi joutuneensa luopumaan luomuviljelystä uuden tukikauden seurauksena.
- **Riista-maisemanhoito-kesantopelloiksi siirtyminen:**
 - Pienimmät lohkot on siirretty erityisiin riista-maisemanhoito-kesantopeltoihin.

Tuotantosuuntien muutokset

- **Sikatalouden lopettaminen:**
 - Yksi vastaaja mainitsi sikatalouden tilalla loppuneen.
- **Lihanautojen vähentäminen:**
 - Lihanautoja on vähennetty, mikä on muuttanut rehunurmialan tarvetta.
- **Viljan vähentäminen:**
 - Viljan viljelyä on vähennetty ja sen tilalle on otettu valkuais- ja nurmikasveja.

Taloudelliset muutokset ja strategiat

- **Tukeen perustuva viljely:**
 - Viljelijät ovat siirtyneet viljelemään kasveja, joista saa hyvän tuen, talouden pakottamana. Tämä on johtanut siihen, ettei aina haeta korkeinta satoa, vaan parasta tukea.
- **Rehuohran ja kauran viljelyn vähentäminen:**
 - Kauran ja rehuohran viljelyä on vähennetty.
- **Viljan viljelyn taloudellisen järkevyyden väheneminen:**
 - Jotkut viljelijät kokevat, ettei viljan viljely ole enää taloudellisesti järkevää, ja ovat siirtyneet viljelemään muita kasveja.

Ympäristölliset muutokset

- **Hiiltä sitovien kasvien käyttöönotto:** Yksi vastaaja mainitsee siirtyneensä käyttämään hiiltä sitovia kasveja nurmirehun tuotannossa, mikä viittaa ympäristötietoisuuden kasvuun viljelykäytännöissä.

Yhteenvetona, uusi tukikausi on pakottanut viljelijöitä sopeutumaan ja tekemään muutoksia sekä viljelykäytännöissään että tuotantosuunnissaan. Taloudelliset tekijät, kuten tukien optimointi, ovat olleet merkittäviä muutoksen ajureita, mutta myös ympäristölliset näkökulmat, kuten hiilensidonta, ovat nousseet esille.

Miten uusi ohjelmakausi vaikuttaa tilalle maksettaviin tukiin?

Vastaajien määrä: 209

	Vähenee merkittävästi	Vähenee hieman	Ei muutosta	Kasvaa hieman	Kasvaa merkittävästi	Keskiarvo	Mediaani
Kokonaistukimäärä	13,4%	29,2%	56,9%	0,5%	0,0%	2,4	3,0

Mikä on tilasi liikevaihto hevostalouden ja sen liitännäisten liiketoimien osalta?

Vastaajien määrä: 266

	n	Prosentti
0 - 9 999 €	53	19,9%
10 000 - 29 999 €	68	25,6%
30 000 - 59 999 €	47	17,7%
60 000 - 99 999 €	37	13,9%
100 000 - 149 999 €	25	9,4%
150 000 - 199 999 €	11	4,1%
200 000 - 499 999 €	19	7,1%
500 000 - 999 999 €	5	1,9%
1 000 000 € - 1 499 999 €	1	0,4%
1 500 000 € - 1 999 999 €	0	0,0%
Yli 2 000 000 €	0	0,0%

Enemmistö tiloista (63,2 %) ilmoitti liikevaihdon olevan alle 60 000 euroa, mikä viittaa siihen, että suurin osa hevostalouslyrityksistä on pieniä tai keskisuuria. Yli 100 000 euron liikevaihtoluokissa on vähemmän tiloja, mikä korostaa hevostalouden toimialan pientä tai keskisuurta mittakaavaa suurimmalle osalle toimijoista. Erityisesti suuremmat liikevaihdot yli 200 000 euron luokissa ovat harvinaisempia, osoittaen, että vain pieni osa yrityksistä toimii laajemmassa mittakaavassa hevostalouden alalla.

Millainen on hevostilasi taloudellinen tilanne tavanomaiseen vuoteen verrattuna?

Vastaajien määrä: 266

	n	Prosentti
Huomattavasti heikompi	66	24,8%
Hieman heikompi	111	41,7%
Normaali	73	27,4%
Hieman parempi	14	5,3%
Huomattavasti parempi	2	0,8%

Hevostilojen taloudellista tilannetta tavanomaiseen vuoteen verrattuna kuvaavat vastaukset osoittavat, että monet tilat kohtaavat taloudellisia haasteita.

Taloudellisen tilanteen jakautuminen

- **Huomattavasti heikompi:**
 - 24,8 % (66 vastaajaa) ilmoitti taloudellisen tilanteen olevan huomattavasti heikompi kuin tavanomaisena vuotena.
- **Hieman heikompi:**
 - Suurin osa vastaajista, 41,7 % (111 vastaajaa), koki taloudellisen tilanteensa olevan hieman heikompi verrattuna tavanomaiseen vuoteen.
- **Normaali:**
 - 27,4 % (73 vastaajaa) raportoi taloudellisen tilanteensa olevan normaali, eli vastaava kuin tavanomaisesti.
- **Hieman parempi:**
 - Vain 5,3 % (14 vastaajaa) koki taloudellisen tilanteensa olevan hieman parempi kuin tavanomaisesti.
- **Huomattavasti parempi:**
 - Erittäin pieni osuus, 0,8 % (2 vastaajaa), ilmoitti taloudellisen tilanteensa olevan huomattavasti parempi kuin tavanomaisena vuotena.

Suurin osa hevostiloista, yli 66 %, kokee taloudellisen tilanteensa heikentyneen tavanomaiseen vuoteen verrattuna, joko huomattavasti tai hieman. Vain pieni osuus tiloista, noin 6 %, raportoi taloudellisen tilanteensa parantuneen joko hieman tai huomattavasti. Tämä viittaa siihen, että hevostalouden alalla koetaan taloudellisia haasteita, jotka vaikuttavat merkittävästi suureen osaan toimijoista.

Arvioi syitä taloudellisen tilanteen muutokseen

Vastaajien määrä: 160

Globaalit ja alueelliset tekijät:

- **Inflaatio ja korkeat korot** mainittiin useasti, samoin kuin **sota Euroopassa** ja sen aiheuttama epävarmuus. **Kaikkien kulujen kallistuminen** merkittävästi mainittiin lukuisaan kertaan.
- **Tukien leikkaus**
 - **Hevosten asema tuotantoeläimenä ei ole yhdenmukainen muiden suomalaisten kotieläinten kanssa** eivätkä saa enää maataloustukia.

Operatiiviset ja toimialakohtaiset haasteet:

- **Kustannusten nousu** mainittiin lähes kaikissa vastauksissa. Erityisesti korostettiin **rehujen, kuivikkeiden, polttoaineen ja muiden tarvikkeiden hinnannousua**.
- **Asiakkaiden taloudellisen tilanteen heikkeneminen**, mikä vaikuttaa heidän kykyynsä käyttää palveluja ja harrastaa ratsastusta, mainittiin useissa vastauksissa.
- **Taloudellinen tilanne** ja **sääolosuhteet**, kuten pitkä ja kylmä talvi tai huonot heinävuodet, mainittiin useita kertoja.

Markkinadynamiikka ja kuluttajakäyttäytyminen:

- **Hevos- ja varsakaupan hiljeneminen**, mainittiin muutamassa vastauksessa, mikä vaikuttaa suoraan tilojen tuloihin.
- **Harrastuksen vähentynyt suosio** ja **asiakkaiden harrastusvolyymien väheneminen** mainittiin muutamassa vastauksessa, mikä on osittain seurausta korotetuista lainojen koroista, inflaatiosta, ja korkeista polttoaineen hinnoista.

Yhteiskunnalliset ja sääntelyyn liittyvät haasteet:

- **Sääntely ja lisääntyneet velvoitteet** sekä **tukimuutokset** mainittiin muutamassa vastauksessa, mikä aiheuttaa taloudellista painetta.
- **Ympäristölliset haasteet**, kuten ilmastonmuutos ja sen vaikutukset rehuntuotantoon ja saatavuuteen.

Millaiset tulevaisuudennäkymät ovat hevosliiketoiminnan osalta?

Vastaajien määrä: 266

	n	Prosentti
Tavanomaista heikommat	150	56,4%
Normaalit	106	39,8%
Tavanomaista paremmat	10	3,8%

Vain pieni osa vastaajista on optimistisia ja odottaa parannusta nykytilanteeseen.

Miten arvioisit hevostalouden taloudellisen tilanteen kehittyvän seuraavan 12 kuukauden aikana?

Vastaajien määrä: 266

	n	Prosentti
Negatiivisesti, miksi?	137	51,5%
Positiivisesti, miksi?	18	6,8%
En usko taloudellisen tilanteen muuttuvan merkittävästi	111	41,7%

Lisätekstikenttään annetut vastaukset:

Taloudellisen tilanteen kehitys (266 vastaajaa)

- **Negatiivisesti:** 51,5% (137 vastaajaa) arvioi, että taloudellinen tilanne kehittyy negatiivisesti. Syiksi mainitaan muun muassa:
 - Kustannusten nousu, mukaan lukien rehut, kuivikkeet, ja polttoaine.
 - Asiakkaiden vähentynyt maksukyky ja harrastajamäärien lasku.
 - Globaalit ja paikalliset epävarmuustekijät, kuten Ukrainan sota ja poliittiset muutokset.
- **Positiivisesti:** 6,8% (18 vastaajaa) uskoo taloudellisen tilanteen kehittyvän positiivisesti.
 - Investoinnit uusiin tiloihin ja palveluihin.
 - Toive siitä, että ihmisten maksukyky paranee ja hevosten kauppa vilkastuu.
 - Uudet palvelut ja tarjonta, jotka voivat houkutella asiakkaita.
- **Ei merkittäviä muutoksia:** 41,7% (111 vastaajaa) ei usko taloudellisen tilanteen muuttuvan merkittävästi seuraavan vuoden aikana.

Suurin osa vastaajista näkee hevostalouden taloudellisen tilanteen kehittyvän negatiivisesti lähitulevaisuudessa. Huolenaiheita ovat erityisesti kustannusten nousu ja asiakkaiden vähentyneet resurssit harrastaa. Pieni joukko vastaajista on optimistinen ja näkee mahdollisuuksia positiiviseen kehitykseen, erityisesti investointien ja uusien palveluiden myötä.

Miten tila hankkii hevosten karkearehun?

Vastaajien määrä: 263

	n	Prosentti
Tila tuottaa tämän itse kokonaisuudessaan	96	36,5%
Tila tuottaa tästä osan itse	41	15,6%
Tila ostaa karkearehun muilta tiloilta	126	47,9%

Millaiseksi arvioit karkearehun laadun ja määrän tältä kesältä?

Vastaajien määrä: 192

- **Määrän vaihtelu:**
 - Monet vastaajat raportoivat määrän olevan pienempi kuin tavallisesti, johtuen muun muassa kuivasta kesästä tai muista sääolosuhteista. Joillakin tiloilla määrä oli riittävä tai jopa normaali, mutta yleinen trendi näyttää olevan määrän väheneminen.
- **Laadun vaihtelu:**
 - Vaikka useat vastaajat pitävät laatua hyvänä, jotkut huomauttavat korkeista sokeripitoisuuksista tai matalista valkuaispitoisuuksista. Muutamat mainitsevat myös, että toisen sadon heinä oli laadultaan heikompa.

Yleisiä havaintoja:

- **Kustannusten nousu ja saatavuusongelmat:**
 - Heinän kallistuminen ja vaikeudet sen hankinnassa mainitaan useassa vastauksessa.
- **Sääolosuhteiden vaikutus:**
 - Sääolosuhteet, erityisesti kuivuus, vaikuttivat sekä laatuun että määrään monilla alueilla.
- **Erikoistilanteet:**
 - Joillakin tiloilla oli onnistuneita satoja uudistetun laidunmaan tai onnistuneiden viljelytoimien ansiosta.

Vaikka karkearehun laatu oli muutamilla tiloilla hyvä, määrä oli usein pienempi kuin tavallisesti, mikä aiheuttaa huolta tulevaisuuden varalle. Korkeat sokeripitoisuudet ja matalat valkuaispitoisuudet olivat joissakin tapauksissa huolenaiheita. Kustannusten nousu ja heinän saatavuusongelmat ovat myös merkittäviä haasteita, joita vastaajat korostavat. Sääolosuhteiden suuri vaikutus korostaa heinän tuotannon epävarmuutta ja tarvetta sopeutua muuttuviin olosuhteisiin.

Miten arvioit karkearehun saatavuutta?

Vastaajien määrä: 190

- **Riittävä saatavuus hyvien suhteiden tai sopimusten ansiosta:**
 - Useat vastaajat raportoivat, että heillä on riittävästi karkearehua, kiitos pitkäaikaisten toimittajasuhteiden tai sopimusten.
- **Haasteita saatavuudessa:**
 - Huomattava osa vastaajista kokee saatavuuden heikentyneen tai että rehun hankinta on ollut työn ja tuskan takana. Erityisesti laadukkaan, matalasokerisen rehun löytäminen mainitaan vaikeaksi.
- **Hinta ja laatu:**
 - Saatavuusongelmat ovat myös nostaneet rehun hintoja, ja jotkut mainitsevat, että on vaikea saada ostettua laadukasta rehua kohtuuhintaan. Vakituisten toimittajien ansiosta jotkut ovat saaneet tarpeeksi rehua, mutta hinta on noussut.
- **Sääolosuhteiden vaikutus:**
 - Monet vastaajat painottavat, että rehun saatavuus riippuu suuresti vuoden sääolosuhteista. Kuivat kesät tai muut säähaasteet voivat heikentää saatavuutta ja vaikuttaa rehun laatuun.
- **Erikoistilanteet:**
 - Joillakin tiloilla on onnistuttu varmistamaan rehun saatavuus omien peltomaiden, pitkäaikaisten sopimusten tai onnekkaan sattuman ansiosta.

Kotieläinlannan käyttö tilalla (kuivalanta, lietelanta)

Vastaajien määrä: 258

	n	Prosentti
Tila käyttää sen tuottaman hevosenlannan kokonaisuudessaan	122	47,3%
Tila myy sen tuottaman hevosenlannan tilan ulkopuolelle	4	1,6%
Tila lahjoittaa sen tuottaman hevosenlannan tilan ulkopuolelle	71	27,5%
Tila maksaa siitä, että lanta viedään pois tallilta	61	23,6%

Millainen vaikutus seuraavilla seikoilla ollut vaikutusta tilan investointisuunnitelmiin?

Vastaajien määrä: 261

	Ei vaikutusta	Kohtalainen vaikutus	Merkittävä vaikutus
Kannattavuuden heikentyminen	19,0%	38,0%	43,0%
Aikaisempien lainojen kustannusten nousu	47,4%	33,9%	18,7%
Rahoituksen korkojen nousu	45,5%	31,6%	22,9%
Rahoituksen omapääoman vaatimuksen kiristyminen	53,5%	24,4%	22,1%
Laina-aikojen lyhentymisen	57,8%	25,3%	16,9%
Epävarmuus tilan jatkuvuudesta	38,9%	33,3%	27,8%
Yleinen epävarmuus tulevaisuudesta	18,4%	46,1%	35,5%
Jokin muu, mikä? (voit jättää tyhjäksi)	43,9%	7,3%	48,8%
Yhteensä	40,6%	30,0%	29,5%

Tilan investointisuunnitelmiin vaikuttavien seikkojen analyysissä erottuvat selkeästi seuraavat avainalueet:

- **Kannattavuuden heikentyminen**
- **Aikaisempien lainojen kustannusten nousu**
- **Rahoituksen korkojen nousu**
- **Epävarmuus tulevaisuudesta ja tilan jatkuvuudesta**
- **Jokin muu, mikä?**
 - Tähän kategoriaan vastanneet nostivat esille monenlaisia yksilöllisiä syitä, jotka vaikuttavat investointisuunnitelmiin, kuten **suurpeto-ongelmat, sähkön hinta, oma terveydentila, ja hevosalan hinnoittelun haasteet**. Erityisesti huomionarvoista on, että **48,8%** vastaajista koki jonkin muun tekijän vaikuttaneen merkittävästi heidän investointisuunnitelmiinsa.

Kannattavuuden heikentyminen ja yleinen epävarmuus tulevaisuudesta ovat merkittävimpiä tekijöitä, jotka vaikuttavat tilojen investointisuunnitelmiin. Lisäksi rahoituksen ehtojen kiristyminen, kuten korkojen nousu ja laina-aikojen lyhentymisen, aiheuttavat paineita investointipäätöksiin. Monet tilat käyttävät hyväksi pitkäaikaisia suhteita rahoittajiin ja toimittajiin selviytyäkseen haasteista. Erityiset haasteet, kuten sähkön hinnan nousu ja yksilölliset tekijät kuten terveydentila tai suurpetojen läsnäolo, ovat myös merkittäviä ja vaativat huomiota suunniteltaessa tulevaisuutta.

Onko tila aikeissa tehdä tuotantoon liittyviä investointeja vuosina 2023-2027?

Vastaajien määrä: 263

	n	Prosentti
Kyllä	86	32,7%
Ei	115	43,7%
Aikeista on luovuttu/ investointi on jäädytetty	62	23,6%

Tämä jakauma heijastaa nykyisen taloudellisen tilanteen ja tulevaisuudennäkymien vaikutusta hevosilojen investointipäätöksiin. Selkeä enemmistö vastaajista joko lykkää investointeja tai on päättänyt olla investoimatta lähitulevaisuudessa.

Onko/oliko tila suunnittelemassa joitain seuraavista investoinneista?

Vastaajien määrä: 147, valittujen vastausten lukumäärä: 252

	n	Prosentti
Maatalousmaan osto	30	20,4%
Maneesi-investointi	25	17,0%
Eläinten hyvinvointia edistävä rakentamis- tai koneinvestointi (olemassa olevaan rakennukseen)	67	45,6%
Muu rakennusinvestointi	64	43,5%
Merkittävä kone- tai laiteinvestointi	40	27,2%
Ei mikään näistä, voit kertoa mikä	26	17,7%

Hevosilojen suunnittelemissa investoinneissa korostuvat erityisesti eläinten hyvinvoinnin ja infrastruktuurin parannukset.

Erityisiä suunnitelmia lisätekstikentän vastauksista:

- Investoinnit liittyvät monipuolisesti tilojen infrastruktuurin parantamiseen, kuten **ratsastuskenttien, maneesien pohjien ja tarhojen parannuksiin**.
- Myös **kustannusten nousu** mainitaan huolena, mikä vaikuttaa investointisuunnitelmien toteutumiseen.
- Joitakin tiloja suunnittelee toimintansa **siirtämistä tai laajentamista**, esimerkiksi tilan myynti ja toiminnan siirtäminen toisaalle.
- **Biokaasulaitoksen perustaminen ja kuljetuskaluston uusiminen** ovat esimerkkejä erityisistä investointikohteista.

Eläinten hyvinvointiin ja tilan infrastruktuurin parantamiseen liittyvät investoinnit ovat etusijalla hevosilojen suunnitelmissa vuosille 2023-2027. Tämä heijastaa pyrkimystä parantaa tuotannon laatua ja tehokkuutta sekä vastata eläinten hyvinvointia koskeviin kasvaviin vaatimuksiin. Vaikka osa tiloista kokee haasteita kustannusten nousun ja taloudellisen epävarmuuden vuoksi, monet ovat löytäneet keinoja kehittää toimintaansa tulevaisuudessa.

Huolestuttaako sinua jokin alla olevista asioista?

Vastaajien määrä: 233, valittujen vastausten lukumäärä: 329

	n	Prosentti
Maatalousalan yhteiskunnallinen hyväksyttävyyys eli ns. sosiaalinen lisenssi	176	75,5%
Suurpetovahingot	64	27,5%
Tartuntatautilanne Suomessa/ Euroopassa	33	14,2%
Jokin muu, mikä?	56	24,0%

Jokin muu, mikä? -kentän vastaukset:

- **Hevosalan edunvalvonnan ja kannattavuuden puute**, kuten myös **hevosurheilun hyväksyttävyyys**.
- **Kustannusten nousu** sekä **sähkön hinta** ovat mainittu useaan kertaan.
- **Lisääntynyt byrokratia, oma terveydentila ja asiakkaiden maksukyky** ovat myös tuotu esiin huolenaiheina.

Maatalouden ja hevostalouden omavaraisuuden heikkeneminen sekä **ympäristölliset ja poliittiset tekijät**, kuten ilmastonmuutos ja maailman poliittinen tilanne, ovat aiheuttaneet huolta.

Kiinnostus panostamaan hiiltä sitoviin viljelytoimenpiteisiin

Vastaajien määrä: 238

	Ei kiinnostunut	Jokseenkin kiinnostunut	Erittäin kiinnostunut
Olisitko kiinnostunut panostamaan, vaikka toimenpide aiheuttaisi tulonmenetyksiä?	62,2%	34,4%	3,4%
Olisitko kiinnostunut panostamaan, mikäli menetetyt tulot korvattaisiin?	21,1%	40,5%	38,4%
Olisitko kiinnostunut panostamaan, mikäli tämä olisi kannattavampaa kuin muu viljely?	22,0%	36,6%	41,4%
Yhteensä	35,1%	37,2%	27,7%

Tunnen maatalouteen liittyvää päästökauppaa ja hiiliviljelyn periaatteita

Vastaajien määrä: 212

Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskihajonta
0,0	10,0	4,5	5,0	948,0	2,6

Muita kommentteja koskien hevostalouden nykytilaa tai tulevaisuudennäkymiä

Vastaajien määrä: 108

Keskeiset teemat:

- **Organisaatioiden ja yhteiskunnallisen hyväksynnän merkitys:**
 - Erityisesti hevosalan järjestöjen johtamista ja hevosurheilun hyväksyttävyyttä kritisoitiin. Huoli maatalousalan yhteiskunnallisesta hyväksyttävyydestä nousi esiin useassa kommentissa.
- **Talous ja kustannukset:**
 - Kulujen kasvu, asiakkaiden maksuvalmius, sekä harrastajien että palveluntuottajien määrän väheneminen mainittiin huolenaiheina. Erityisesti heinän ja kuivikkeiden tilanne sekä alv-käsittely herättivät huolta.
- **Byrokratia ja lainsäädäntö:**
 - Lisääntynyt byrokratia ja epäselvät alv-menettelyt olivat huolenaiheita. Kommentoijat toivat esiin tarpeen yksinkertaistaa ja selkeyttää hevostalouteen liittyvää lainsäädäntöä.
- **Hevosalan tulevaisuus:**
 - Hevosalan tulevaisuuden näkymät koettiin huolestuttaviksi, ja moni vastaaja ilmaisi aikomuksensa lopettaa hevostalouden kokonaan. Huoli hevosalasta "murroksessa" ja "hiipumisesta" oli ilmeinen.

Erityishuomiot:

- **Lomitus ja tukien saatavuus:**
 - Lomituksen säilyttämisen merkitys korostui, samoin kuin huoli siitä, että hevosiloja ei kohdella tasapuolisesti tukijärjestelmissä.
- **Sosiaalinen paine ja hevosten hyvinvointi:**
 - Yhteiskunnallisen paineen ja hevosten hyvinvoinnin varmistaminen nähtiin tärkeänä, mutta myös haasteellisena tehtävänä. Erityisesti hevosten hyväksikäyttöä ja kovakouraista kohtelua kritisoitiin.
- **Investoinnit ja kannattavuus:**
 - Huoli investointien kannattavuudesta ja alan taloudellisesta tulevaisuudesta oli ilmeinen. Monet toivat esiin tarpeen tukea erityisesti kasvatustoimintaa.

Kommentit heijastavat hevostalouden monitahoisia haasteita ja huolia, jotka kattavat sekä yksilölliset että laajemmat yhteiskunnalliset tekijät. Alan toimijat ilmaisivat tarpeen tunnustukselle ja tuelle, jotta hevostalous voisi jatkua ja kehittyä tulevaisuudessa kestäväällä tavalla.

Millä tavoin MTK edesauttaa alan kehitystä?

Vastaajien määrä: 79

Keskeiset teemat:

- **MTK:n rooli ja näkyvyys hevostaloudessa:**
 - Osa vastaajista kokee, ettei MTK ole toiminut riittävästi hevostalouden hyväksi tai että sen rooli on ollut vähäinen tai näkymätön. Toisaalta jotkut näkevät potentiaalia MTK:n roolin kasvattamisessa hevostalouden kehittäjänä.
- **Edunvalvonta:**
 - Moni vastaaja toivoo, että MTK ottaisi voimakkaamman roolin hevostalouden edunvalvojana, erityisesti lainsäädännöllisissä kysymyksissä, kuten alv-kantojen ja eläinsuojelulainsäädännön suhteen.
- **Tietoisuuden ja koulutuksen lisääminen:**
 - Ehdotuksia tuli koulutushankkeiden järjestämisestä hevosyrittäjille ja hevostalouden parissa toimiville, kattamaan aiheita kuten moderni hevostilan hallinta, hevosen hyvinvointi ja palvelumuotoilu.
- **Hevostalouden yhteiskunnallisen merkityksen korostaminen:**
 - Toivotaan, että MTK toisi enemmän esiin hevostalouden positiivisia vaikutuksia, kuten hyvinvoinnin lisäämistä, maaseudun elinvoimaisuuden ylläpitoa ja työllistävää vaikutusta.

Erityishuomiot:

- **Alv-kannan käsittely:**
 - Moni toivoo MTK:n ottavan kantaa ja vaikuttavan alv-kantojen kohteluun hevostaloudessa, erityisesti tallimaksuihin liittyen.
- **Sosiaalinen hyväksyttävyyys ja ympäristöön liittyvät kysymykset:**
 - Jotkut vastaajat toivovat MTK:n työskentelevän hevostalouden sosiaalisen hyväksyttävyyden ja ympäristövaikutusten parissa.
- **Kuivikeongelma:**
 - Kuivikeongelma mainittiin erityisenä huolenaiheena, johon toivottiin MTK:n puuttuvan.
- **Tukien saatavuus:**
 - Toiveita esitettiin tukien laajentamisesta hevostalouden eri osa-alueille.

Yhteenvetona voidaan todeta, että vastaajat näkevät MTK:lla olevan potentiaalia vaikuttaa positiivisesti hevostalouden kehitykseen, mutta kokevat, että toistaiseksi järjestön toimet eivät ole olleet riittäviä tai näkyviä. Vastaajat toivovat aktiivisempaa otetta ja konkreettisia toimia hevostalouden tulevaisuuden turvaamiseksi.

Onko sinulla parannus- tai kehitysehdotuksia tähän kyselyyn?

Vastaajien määrä: 35

- **Kyselyn saavutettavuus ja näkyvyys:**
 - Monet vastaajat toivoivat, että kyselyitä tehtäisiin useammin ja niiden tulokset olisivat julkisesti saatavilla. Saavutettavuuden parantaminen, esimerkiksi suorien linkkien jakaminen kyselyyn ja MTK:n hevosivulle, nousi myös esiin.
- **Kyselyn kohdentaminen:**
 - Joitakin kysymyksiä pidettiin epäselvinä tai vaikeaselkoisina, erityisesti niitä, jotka koskivat tulevan vuoden heinätilannetta. Täsmällisyyden lisääminen ja tuotantovuosien selkeyttäminen voisi auttaa. Lisäksi toivottiin, että kyselyssä huomioitaisiin paremmin hevosyrittäjien ja harrastajien moninaisuus, mukaan lukien pienemmät harrastustallit.

Onko jotakin muuta mitä haluaisit tuoda esille?

Vastaajien määrä: 44

- **Hevostilojen merkitys maaseudun elävänä pitäjänä:**
 - Korostettiin, että hevostalouden arvostuksen ja ymmärryksen lisääminen on tärkeää. Hevostilat nähdään maaseudun elinvoimaisuuden ja hyvinvoinnin kannalta keskeisinä.
- **Edunvalvonta ja tuki:**
 - Toivottiin, että hevosalalle tarjottaisiin enemmän edunvalvontaa, tukimuotoja ja resursseja, erityisesti kasvatuksen ja pienyrittäjien osalta.
- **Byrokratian ja verotuksen haasteet:**
 - Nostettiin esille toiveita byrokratian vähentämisestä ja verotuksen kohtuullistamisesta, jotka helpottaisivat yrittäjien taakkaa.
- **Hevosalan positiivinen julkisuus:**

- Korostettiin, että alan positiivisten puolien ja hyvinvointivaikutusten tuominen esiin mediassa voisi parantaa yleistä suhtautumista hevostalouteen.
- **Kustannusten nousu ja hevostalouden kannattavuus:**
 - Huolta herättää kustannusten nousu ja sen vaikutus hevostalouden kannattavuuteen, mikä vaikuttaa koko alaan laajasti.
- **Alv-kannan tarkistaminen:**
 - Monet toivovat alv-kannan laskemista hevosalan palveluille, jotta alan taloudellinen tilanne voisi parantua.
- **Lomitusoikeudet ja tuet:**
 - Toiveissa oli, että hevosilojen lomitusoikeuksia ja tukimuotoja kehitettäisiin ja säilytettäisiin, mikä tukisi yrittäjien jaksamista ja toiminnan jatkuvuutta.
- **Investointien ja innovaatioiden tukeminen:**
 - Ehdotettiin, että valtion ja alan järjestöjen tulisi tukea enemmän innovatiivisia ratkaisuja ja investointeja, jotka edistävät hevostalouden kehitystä ja kestävyyttä.